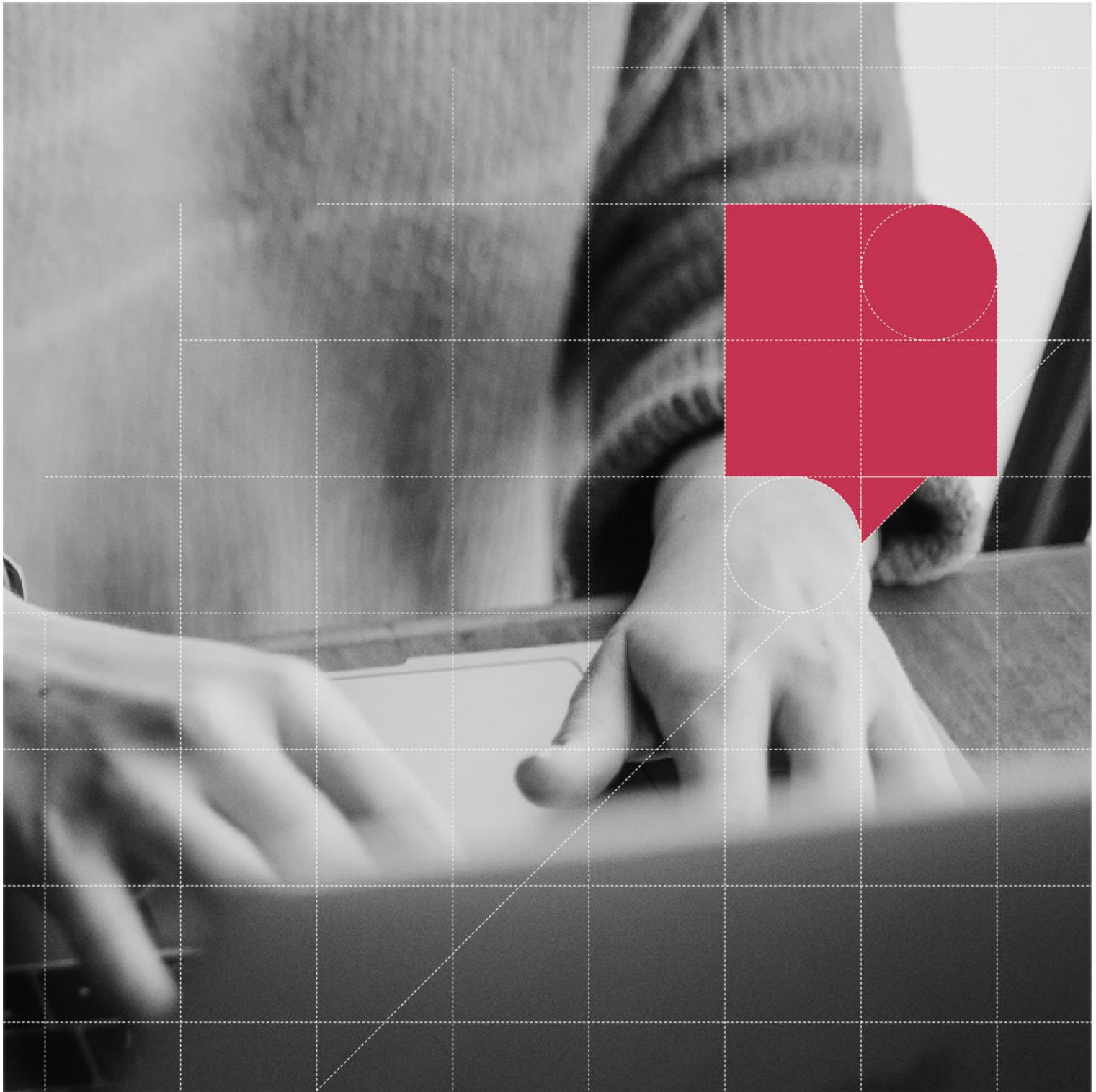

Regelrådets uttalelse

Om: **Endringer i regelverket for tillatelser til akvakultur på land**

Ansvarlig: **Nærings- og fiskeridepartementet**

Regelrådets konklusjon: **Forslaget er ikke tilstrekkelig utredet**

Nærings- og fiskeridepartementet

Deres ref.:

24/5552

Vår ref.:

2024/15

Vår saksbehandler:

Bendik Dalene

Dato:

13.11.2024

Uttalelse

Om: **Endringer i regelverket for tillatelser til akvakultur på land**

Konklusjon: **Forslaget er ikke tilstrekkelig utredet**

Regelrådets samlede vurdering av forslaget

Regelrådet har vurdert Nærings- og fiskeridepartementet høring av forslag til endringer i regelverket for tillatelser til akvakultur på land. Endringene innebærer en presisering av vilkår for at anlegg skal anses som å være «på land», i tillegg til krav til filtrering og desinfisering av inntaksvann. Endringene påvirker ikke anlegg som har tillatelse per i dag.

Regelrådet mener det er mangler i utredningen av de nye kravene til rensing av inntaksvann. Dette gjelder blant annet problembeskrivelsen, herunder om problemer med dagens anlegg gjør seg gjeldende for all virksomhet på land. Regelrådet savner en grundigere beskrivelse av berørt næringsliv, blant annet antall aktører. Det er videre svakheter i utredningen av virkninger. Det burde vært utredet hva systemer for rensing av inntaksvann koster i anskaffelse og bruk, og i hvilken grad kostnaden kan påvirke etableringen av nye anlegg.

Det er positivt at det foreslås en løsning som åpner for å godkjenne alternative desinfiseringsmetoder, da det kan fremme innovasjon og gjøre det mulig for virksomhetene å benytte den rimeligste tilgjengelige metoden. Regelrådet stiller spørsmål ved om utformingen av kravene kan sette begrensinger for innovasjon av akvakultur hvor problemene knyttet til inntak og utslipp av vann gjør seg mindre gjeldende.

Samlet sett mener Regelrådet at det ikke i tilstrekkelig grad er sannsynliggjort at målene med forslagene vil nås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.

På de neste sidene kan du lese mer om Regelrådets vurderinger.

Ta gjerne kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen

Gry Agnete Alsos
leder av Regelrådet

1 Om forslaget som er sendt på høring

Nærings- og fiskeridepartementet har sendt på høring forslag om endringer i regelverket for tillatelser til akvakultur på land. Departementet sendte i mai 2023 på høring et forslag om endringer i laksetildelingsforskriften kap. 7. I høringen ble det varslet at funksjonskrav ville komme på høring før sommeren 2023. Sistnevnte ble satt på vent grunnet behov for ytterligere utredning av funksjonskravene. Forslag til disse kravene er nå sendt på høring. Forslagene innebærer at det innføres krav om filtrering og desinfisering av inntaksvann for akvakulturanlegg på land for å begrense risiko for spredning av smittestoff via vann. Det foreslås at de samme kravene til filtrering og desinfisering skal gjelde for alle arter og type anlegg innen landbasert oppdrett. I tillegg er det foreslått en presisering av hvilke anlegg som skal anses å utgjøre akvakultur «på land» i henhold til laksetildelingsforskriften. Forslagene vil ikke påvirke anlegg som allerede har fått tillatelse til oppdrett på land.

2 Regelrådets mandat og prioritering

Regelrådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk, jf. vedtekter for Regelrådet § 1. Rådet gir rådgivende skriftlige uttalelser ved høring.

Regelrådet skal vurdere utformingen av forslag til nytt eller endret regelverk, både lover og forskrifter som påvirker næringslivets arbeidsbetingelser og øvrige relevante forhold, jf. vedtektene § 2 første ledd. Rådet står fritt til å prioritere hvilke saker vi gir uttalelser til.

2.1 Hvorfor Regelrådet har valgt å uttale seg om saken

Akvakultur er en viktig næring i Norge. Næringen sysselsetter en rekke arbeidstakere både direkte og indirekte, og bidrar til betydelig verdiskapning. Teknologisk utvikling har muliggjort landbasert oppdrett. Flere landbasert anlegg er allerede i drift, og flere aktører har søkt om tillatelse til landbasert oppdrett. Landbasert oppdrett har et stort potensial for å bidra positivt for norsk næringsliv, både gjennom sysselsetting og eksport av fisk. Det er viktig at regelverket utformes på en måte som hindrer utveksling av smittsomme agens mellom det landbaserte anlegget og det omkringliggende miljø. Det er samtidig viktig at næringen ikke blir pålagt unødvendige reguleringsbyrder som kan hindre innovasjon og nyetableringer. Regelrådet har derfor valgt å uttale seg om saken.

3 Regelrådets vurdering av utredningen

Ifølge Regelrådets vedtekter § 2 første ledd skal Regelrådet ta stilling til om det er gjennomført konsekvensvurderinger etter de krav som utredningsinstruksen stiller, og om virkningene for næringslivet er tilstrekkelig kartlagt. Regelrådets uttalelser tar særlig utgangspunkt i kravene til innhold i beslutningsgrunnlaget i utredningsinstruksens punkt 2-1 Minimumskravene til utredning og punkt 2-2 Omfang og grundighet.

3.1 Beskrivelse av problemet og målet med forslaget

Nærings- og fiskeridepartementet beskriver overordnet sentrale problemstillinger og mål. Regelrådet mener departementet burde gjort grundigere rede for problemstillingene. Det fremstår for oss noe uklart om hovedproblemet er faren for smitte inn i landbaserte anlegg, eller

smitte fra anlegg på land ut til nærliggende sjø. Departementet foreslår ikke krav om rensing av avløpsvann.

Departementet foreslår at kravene til rensing av innløpsvann skal gjelde all etablering av akvakultur på land, uavhengig av art og/eller produksjonsform. Regelrådet mener departementet i større grad burde vurdert også andre former for akvakultur enn oppdrett av laks, ørret, regnbueørret, torsk og kveite og om problemet gjelder likt for alle typer akvakultur i samme grad. Er det for eksempel nødvendig med samme krav for akvakultur med skalldyr som for fisk? Og er det nødvendig med samme krav til alle anlegg, uavhengig av størrelse?

3.2 Utredning av alternative tiltak

Departementet foreslår konkrete krav til desinfeksjon av inntaksvann. Veterinærinstituttet kan godkjenne andre metoder som gir like god eller bedre effekt. Det er positivt at det foreslås en løsning som åpner for å godkjenne alternative desinfiseringsmetoder, det kan fremme innovasjon og gjøre det mulig for virksomhetene å benytte den rimeligste tilgjengelige metoden.

Regelrådet savner likevel en noe grundigere problembeskrivelse og om problemet kan løses på en måte som er mindre byrdefull for næringsaktørene.

3.3 Beskrivelse av berørt næringsliv

Departementet beskriver at landbasert oppdrett er i utvikling, og at det forventes økt produksjon i tiden fremover. Departementet beskriver også overordnet hvilke metoder som i dag benyttes innenfor landbasert oppdrett.

Regelrådet mener det er en svakhet ved utredningen at den ikke inneholder en grundigere beskrivelse av oppdrettsnæringen på land. Dette gjelder både antall eksisterende oppdrettsanlegg i drift, anlegg som er under bygging, antall tillatelser samt planlagte anlegg og søknader om tillatelse. Dette ville bidratt til å skape oversikt over eksisterende og fremtidige berørte virksomheter.

3.4 Utredning av virkninger for næringslivet

Departementet har beskrevet virkningene kvalitativt gjennom at forslagene vil bidra til forutsigbarhet for næringen og en mer effektiv saksbehandling.

Regelrådet kan ikke se at kostnadene ved å følge det nye regelverket er vurdert i høringsnotatet. Det burde vært utredet hva systemer for rensing av inntaksvann koster i anskaffelse og bruk, og i hvilken grad kostnaden kan påvirke etableringen av nye anlegg. Videre oppstår det spørsmål tilknyttet eventuelle anlegg som er under oppbygging, herunder om de vil være nødt til å innfri kravene for kommende byggetrinn.

Betydningen for leverandørindustrien synes ikke å være behandlet i høringsnotatet.

3.5 Forutsetninger for en vellykket gjennomføring for næringslivet

Det er positivt at departementet har utformet regelverket på en måte som gjør det mulig for virksomhetene å selv finne frem til mulige løsninger. Departementet kunne imidlertid sagt noe om i hvilken grad teknologien i dag er egnet til større produksjonsanlegg over tid.

Det står i utkastet til forskriftstekst at: «*Alt inngående ferskvann som brukes i akvakulturanlegg på land fra kilder som har villfisk eller annen aktivitet som kan medføre smitterisiko, skal forbehandles og desinfiseres*». Regelrådet mener det burde vært spesifisert hva som må oppfylles for at vannet ikke anses å medføre smitterisiko, slik at det ikke trenger å forbehandles og desinfiseres.

4 Prinsipper for god regulering av næringslivet

Regelrådet skal følge den faglige utviklingen og praksis på områdene regelforenkling og regulering, og gi informasjon og generell veiledning som fremmer effektiv regulering, jf. vedtektene § 2 fjerde ledd. I dette arbeidet ser Regelrådet blant annet til bestepraksis i Norge og arbeidet med god regulering i andre land. Regelrådet ser også hen til reglene om tidlig involvering av berørte i utredningsinstruksen punkt 3-1.

4.1 Særskilt vurdering av hensynet til små virksomheter

De fleste virksomheter i Norge er små virksomheter, og disse bidrar i stor grad til den samlede verdiskapningen. Regelrådet jobber for å øke bevisstheten om at tiltak kan påvirke små virksomheter annerledes enn store virksomheter. For eksempel kan administrative oppgaver pålagt gjennom regelverk være mer krevende for små enn for store virksomheter.

Departementet har ikke gjort rede for om det er noen relativt sett små virksomheter som kan berøres av forslaget. Regelrådet kan heller ikke se at hensynet til små virksomheter er vurdert. Hvilke kostnader en kan regne med for å etterleve regelverket vil være av særlig betydning for mindre virksomheter. Det kunne også være utredet i hvor stor grad kostnaden ved å filtrere og desinfisere avhenger av anleggets størrelse. Hvis anskaffelse av nødvendig vannrensemethode i liten grad er avhengig av anleggets størrelse, kan det gjøre at kun anlegg over en viss størrelse blir lønnsomme å bygge.

4.2 Involvering av berørt næringsliv i regelverksprosessen

Det fremgår ikke om berørt næringsliv har vært konsultert i regelverksprosessen. Næringslivet har ofte en god forståelse av deres sektor, inkludert utfordringene og mulighetene som eksisterer. Regelrådet mener det er relevant å forhøre seg med ulike aktører i næringen om innretningen og virkningene av de nye kravene.

4.3 Fremtidsrettet regulering

Departementet har nevnt akvakultur med laks, ørret, regnbueørret, torsk og kveite i utredningen. Departementet foreslår at krav til filtrering og desinfisering av inntaksvann skal gjelde for alle typer akvakultur. Regelrådet savner en drøfting av andre akvakulturformer som kan tenkes å bli underlagt kravet i fremtiden, f.eks. akvakultur med skalldyr. Regelrådet stiller spørsmål om utformingen av kan sette begrensinger for innovasjon av akvakultur hvor problemene knyttet til inntak og utslipp av vann ikke gjør seg like gjeldende. Regelrådet mener også det burde vært

vurdert om de foreslåtte kravene til rensing og desinfisering kan vanskeliggjøre landbasert oppdrett av filtrerende organismer som for eksempel skjell.

4.4 Planlagt fremtidig evaluering av regelverket

Departementet har planlagt å revidere kravene etter at komiteens arbeid med utvikling av en Norsk Standard er avsluttet.

4.5 Andre kommentarer til utredningen og gjennomføringen av høringen

Regelrådet ønsker å knytte noen bemerkninger til departementets anvendelse av høringsinstituttet. Høringen av mai 2023 ble utsatt etter at Veterinærinstituttets funksjonskrav måtte utredes videre.¹ Regelrådet stiller spørsmål ved nødvendigheten av å gjennomføre høringen i mai 2023, ettersom funksjonskravene da ikke var utarbeidet. Innholdet i høringen kan tilsa at det ville vært mer naturlig å formidle informasjonen gjennom eksempelvis en pressemelding.

5 Er forslaget utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet?

Regelrådet mener det er mangler knyttet til utredningen av flere av de seks spørsmålene i utredningsinstruksen. Dette gjelder blant annet problembeskrivelsen, alternativer, beskrivelse av berørt næringsliv, samt virkninger for de berørte. Et sentralt punkt er her hvorvidt det faktisk er behov for at samtlige av landbaserte oppdrettsanlegg er nødt til å følge de nye kravene. Regelrådet mener på denne bakgrunn at det ikke er sannsynliggjort at regelverket er utformet til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.

---

¹ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/utsetter-horingsfristen-for-regelendringer-for-oppdrett-pa-land/id2989749/>